

Så långt inuti, näst intill borta

Anni Foglert
Examensprojekt 15hp
Kandidatprogrammet Textil Konst
HK, Göteborgs Universitet 2012
Handledare: Emma Linde
Examinator: Kari Steinhag
Opponent: Jonathan Josefsson

Jakten på gömda minnen, bitar som är borta, en ond aning som är gömd men alltid på helspänn. En ovetskap som skrämmar och är svår att bekämpa när man inte vet vad det är.

Innehåll

Inledning	6
Frågeställning	7
Arbetsprocess	
- Research och Inspiration	8
- Stickspår, Rum och Psykos	9
- Skissundersökning, Textil möter metall	13
- Storleken och Formen	17
- Skulptur 1	18
- Skulptur 2	24
- Skulptur 3	30
Idén och tankens väg	36
- Människan	37
- Lidande	39
- Anna Freud	40
Helheten, Presentationen	42
Reflektion, Resultat	46
Källförteckning	50

Inledning

Mitt examensarbete består av tre skulpturer. De visar en tolkning av människans försvar att förtränga en hemsk upplevelse och vad som kan hända om det går för långt och man börjar tappa sig själv. Mötet mellan metall och textil i skulpturerna är viktig, deras interaktion berättar om konflikten inuti. Skapandet av den textila delen har fått ta mycket tid i kontrast till metallen (det hotfulla förträngda) som sipprar ut och lämnar avtryck.

Idén till mitt arbete har jag delvis fått från en återkommande dröm.

Jag kommer fram till ett stort hus, som ett slott fast mer kallt. När jag står utanför och tittar upp ser jag hur det försvinner in i molnen, tillsynes utan slut. Jag går in, hör röster och smiter runt ett hörn. Jag gömmer mig samtidigt som jag utforskar huset. De får syn på mig, jag passar inte in och de börjar jaga mig. Men jag känner huset bättre än de, jag hittar bland gångar, trappor och hemliga rum. Det är mitt hus, mina inre rum. Trots att de är många och farliga kan de inte bitta mig. Jag är för väl gömd i husets dolda rum.

I det här arbetet har jag velat sammanföra mitt materialundersökande med min konstnärliga tankegång, för att på så vis utveckla mitt arbete. I materialundersökandet utforskar jag vad som händer när två olika material möts. Ett av materialen är ofta föränderligt och påverkar det andra när det bryts ner eller omvandlas.

Nyckelord: textil, metall, kapsla in, skulptur, brytas ner.

Frågeställning

De här frågorna har följt mig under arbetets gång, frågor som jag har sökt svar på.

Se, tack, ana, finns det något där inne? Vart tar det lagrade minnet om händelsen vägen?

Är det ett rum eller en levande organism?

Kan jag med olika delar bygga en helhet som säger något om kroppens försvarsmekanismer?

Hur samarbetar mitt metodiska materialundersökande med mitt konstnärliga uttryck, kan de sammanföras på ett bra sätt?

Hur kan jag få fram det komplexa i innehållet när inkapslingen/försvaret ska utstråla omsorg?

Onda aningar, falsk trygghet eller trygghet i ovisshet.

Hur kan jag gestalta ett bortgömmande/förträngande?

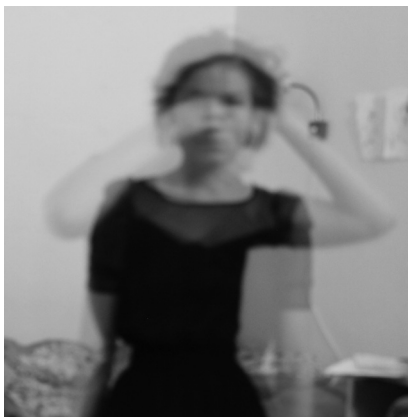
Arbetsprocess

- Research och Inspiration

I mitt mål står det:

"Jag vill ge en tolkning av människans försvarsförmåga att gömma undan eller förtränga upplevelser. Öppna upp för tankar kring det vi kan och inte kan styra över i oss själva."

Men hur kan jag visualisera det, hur ser det ut? Jag tänker att det är något som sker inuti oss, dolda rum där man gömmer saker man inte vill se. För att förstå känslan och vad jag letade efter samlade jag bilder och gjorde research. Jag blev speciellt förtjust i Francesca Woodmans foton, det fanns något där. I hennes fotografier upplever jag en diskussion om förhållandet till sig själv och sitt inre, det finns en konflikt och bilderna visar en problematik. Jag testade att foto mig själv för att försöka fånga känslan av den inre konflikten och en uppdelning av sitt inre. Det var ett sätt att försöka förstå var det var, när det händer, känslan, förvirringen, förvrängningen.

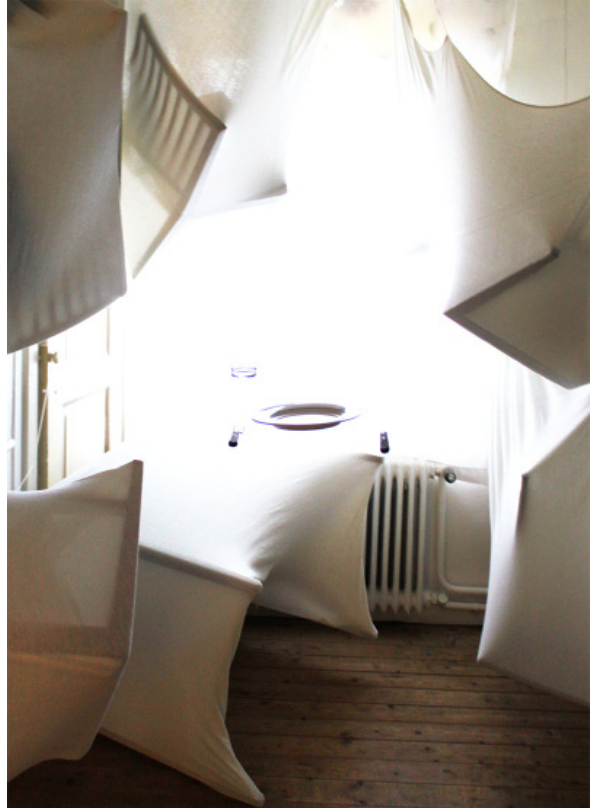
- Stickspår, Rum och Psykos

I början visste jag inte om det var rum eller skulptur det skulle kretsa kring. Rum är spännande för jag tror det snabbare och mer effektivt griper tag i betraktaren. Men samtidigt drogs jag till skulpturen och det omsorgsfullt inkapslade försvaret. För att kunna göra ett val behövde jag testa. Därför gav jag mig tid att prova rummet, samtidigt läste jag om psykos.

Psykos beskrivs (enligt Lena Wiklund Gustin) som en dröm i vaket tillstånd, logiken sviktar och möjligheten att påverka världen har gått förlorad. Psykosen finns både i sömn och vaket tillstånd. Kroppen kan upplevas surrealistisk och konstig, som om ett ben eller en arm plötsligt blir flera decimeter längre eller intar främmande form. I en psykos har man ofta svårt att identifiera sig med sin kropp. Det står också att man kan förlora kontrollen över sin själ. Höra röster, se och känna saker som är helt annorlunda eller motsatta till sin naturliga reaktion. Man kan känna sig främmande för sig själv och sina upplevelser.

Det jag läste om psykosen inspirerade mig och jag bestämde mig för att ta det in i min vardag och arbeta med hjärtat i lägenheten, köket. Jag började kapsla in mina möbler i madrassöverdrag som jag hade fått av min mamma. De flesta var vita i ett töjbart men ganska sjabbigt tyg (antagligen skänkta från ett internat). Det ger dock ett mjukt uttryck trots den vita kulören. Jag hängde upp mina möbler i taket och rensade köket på färg, tavlor och det som stack ut och bröt av ifrån rummet. Jag provade att fota med mig i rummet som patient och fånge men också med rummet som en egen värld. På kvällen testade jag att tända min turkosa lampa för att lysa bakom stolarna och få fram dess konturer tydligare. Jag testade också att ha vissa möbler/attribut kvar för att återkoppla till verkligheten och förtydliga skevheten i de upphängda möblerna. Sista dagen hängde jag upp ytterligare några stolar för att skapa ett rum med olika vrå och ingångar. Bl. a. fick en stol komma ut ur skåpet för att spräcka rummets gränser och fasta väggar. Tillsist dukade jag till mig själv i luften (jag tyckte det blev för mycket med en person i bilderna så jag gav de närvaro i form av attribut och spår istället) för jag tycker om det maniska i att få dukningen perfekt när allt annat tycks tappa taget och förlora greppet.

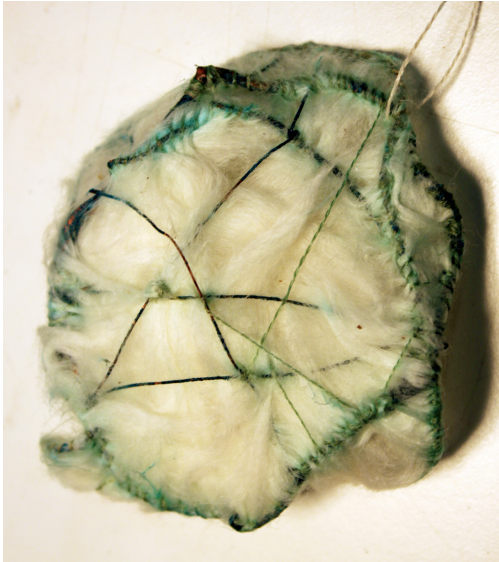

Den här undersökningen blev för mig ett sätt att gå in i en “psykos” och förstå vad jag arbetar med. Bl. a. insåg jag att jag hade hängt upp allt från golvet och jag har oerhört svårt för att ha saker liggandes på golvet, speciellt när jag är under press och stress, intressant. Däremot upplevde jag att det var färdigt, här var det klart. Det fanns inget jag ville tillägga och installationen behövde mitt kök och de utslitna madrassöverdragen och jag ville inte ha detta i mitt examensarbete. Jag fann det svårt att ta vidare och jag ville ha mer händelse i min process. Jag tyckte också att det tog mig för långt från förträngandet av minnen som jag egentligen ville arbeta med. Men jag behövde göra det här för att släppa taget om det rumsliga och bestämma mig för skulpturerna.

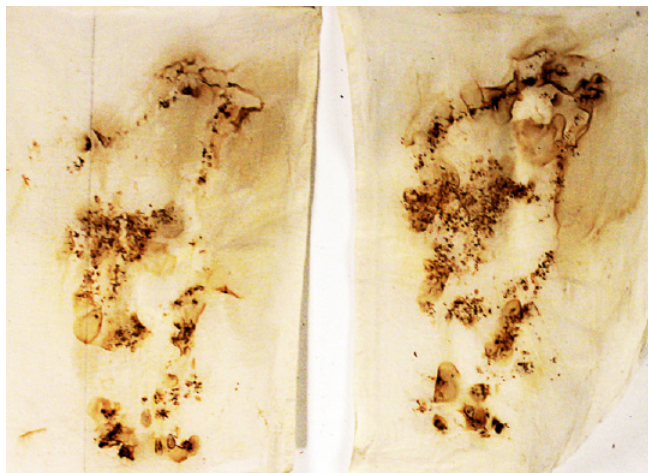
- Skissundersökning, Textil möter metall

De kändes bra att släppa rummet, nu kunde jag äntligen fokusera helt på skulpturerna. Här zoomade jag in. Jag var ute efter ett mjukt omsorgsfullt skydd, känsligt, sårbart men med en vilja att gömma bort och kapsla in den förträngda informationen. Jag tänkte att innehållet påverkar skyddet. Att det sker ett möte dem emellan. Metallen var ett naturligt val från början, jag tycker om det i kontrast till det mjuka taktila i textil. Korrosionen av metallen blir symbol för det som bryts ner i människan eller det undanträngda. Jag gjorde tester för att förstå hur rosten och ärgen spred sig i olika material. Det var viktigt att få testa, sammanfoga och bygga upp kontrollerat, för att låta rosten/ärgen komma och det okontrollerade ta över. Jag ville lägga tid på inkapslingen så att det såg omsorgsfullt och noggrant ut för att starka känslan av sårbarhet.

Det Textila materialet fick vara vitt, jag tänkte att det som kappslas in är mörkt och att det vita är ett försök att göra något oskrivet. Det vita tar upp metallens korrosion bra och ger en spridning i tyget. Jag lät rosten och ärgningen ta plats för att säga något. För mig fyller deras färg flera meningar bl.a. symboliskt men jag tycker också om färgen, den giftiga gröna och rostens färg som jag kopplar ihop med nedbrytning och förmultning. Det är en korrosion som ger färg när den sipprar ut, den är också giftig på riktigt och det är det uttrycket jag letar efter. Något som förfaller, går sönder men samtidigt växer och sprider sig. Det sjuka giftiga som kan anas under ytan.

Tidigt i arbetet kom tankarna på “triggande” punkter. Det som får oss att ana ett glömt minne, så vi förstår att något är gömt, men också det som knyter an till oss, att det rör sig om vårt inre. Delvis var det rosten och ärgen men jag behövde något mer. Avtryck och spår av en människa.

- Storleken och Formen

I mina tidigare arbeten har jag arbetat väldigt smått och därför är det här med storleken svårt, något som är stort för mig behöver inte vara det för någon annan. Eftersom skulpturerna blir en visuell bild av något inuti oss, något abstrakt som inte har en tydlig storlek eller form, har det varit något av det svåraste att förhålla sig till. När jag valde storlek har jag tänkt på känslan av något som tynger ens axlar eller ligger tungt på bröstet. Som gör det jobbigt att fortsätta vardagen men inte så pass att allt stannar upp.

Formen som visar sårbarhet.

Att använda människokroppen som form är ett sätt att tydliggöra eftersom det är något vi alla har referenser till. Känna igen sig i en hållning, se när något blir för hårt kramat, se en kropp brytas upp i rum, eller känna oron i bröstkorgen.

- Skulptur 1

Behovet att gömma, sluta in, rädd för att synas, förvränga sig själv. Vill försvinna så mycket att den inte märker att den kvävs.

Formen kom ganska snabbt. Jag såg den med koppar på de ställen där det kramades åt för hårt, för mig ger det en känsla av att ”stoppa blodflödet” så det förtvinar och krymper, nästan dör och när det närmar sig inåt bli det giftigt. Jag gjorde olika prover på sammanfogningen av kopparna, jag ville att det skulle vara en del av huden. Därför valde jag virkning där trådarna sammanfogas från början och jag kan skapa grundformen direkt av materialet. Den textila tråden ska ge en känsla av det taktila, det hudnära samtidigt som det övergår i det farliga, där koppartråden tar vid. Jag testade med olika trådar för att få fram en hudliknande känsla som inte blev för mjuk. Lin var det som passade bäst. När jag hade valt metod byggde jag upp en modell på skulpturen för att testa formen, storleken och ha något att virka mot.

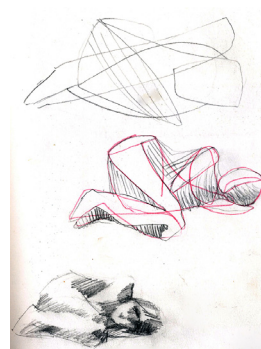
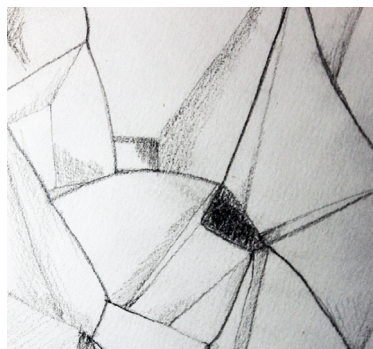

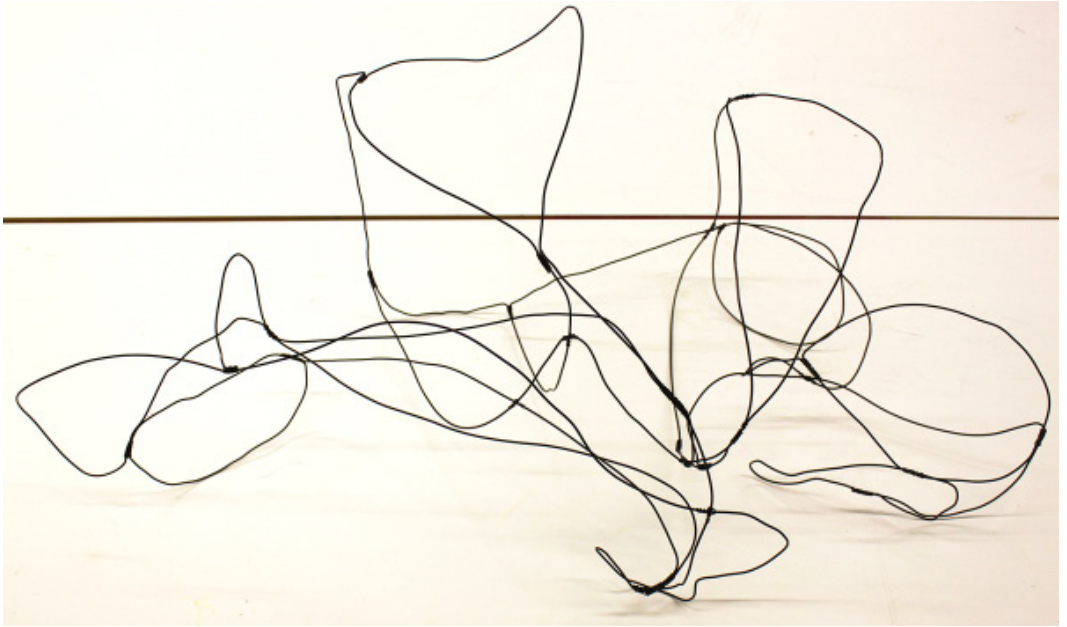

- Skulptur 2

Från början hade jag tänkt att små delar skulle bygga en helhet, som fjäll, lager på lager som bygger och kapslar in rum. Jag gjorde olika skisser med järntråd, ulltråd och ospunnen bomull. Jag lät de rosta och upptäckte att ulltråden sprider rosten bättre och ger både en rödaktig och en gråaktig färg. När jag sedan testade att bygga ihop delarna funkade det inte.

I samtal med min handledare kom förslaget att helt enkelt förstora ett prov istället för att använda flera små. Det väckte många tankar och jag gick upp i skala. Nu drog jag formen mer till kropp, formen delas upp och kan nästan ses som rum. Rum och dimensioner som löses upp i olika vinklar, konstruktion och dekonstruktion, jag tänker på upplösandet av människan och de dolda rummen inuti. Jag började linda de delar som jag ville skulle rosta mest, sedan lät jag skulpturen rosta över natten. Jag försökte få en del rum mörkare och mer gömda. Men det var svårt och tråden som jag lindat i början var inte lika fast när jag kom till slutet. Skulpturen blev för mycket tråd och för lite rum. Därför har jag sytt om flera delar, på dessa ställen är järntråden extra täckt, trots det kryper rosten fram. Det är något i att jag inte kan kontrollera skulpturen, så fort en del blivit perfekt har en annan plötsligt blivit slapp. Det gör att rummen inte blir så mörka och dolda. Jag tänker fortfarande på upplösandet av en människa, som förvrängs som ett torkat skal. Grundkonstruktionen börjar förfalla och lämnar rost i hörnen, men delarna är mer öppna; frånvaro och bräcklighet.

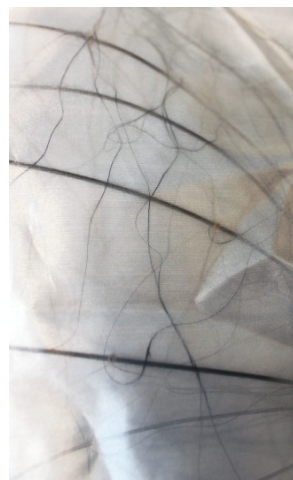
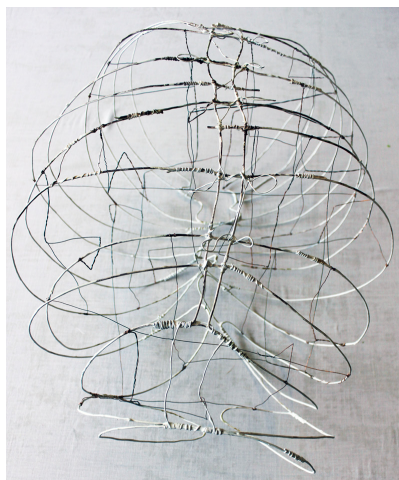

- Skulptur 3

Bröstkorg, kroppens stomme, en bur men också ett naturligt skydd. Där sitter vår andning, vårt hjärta vår mage, där blir min psykiska oro fysisk. För mig är det där det känns när något blir för tungt. När det enda som existerar och uppfyller allt är det som försöker tränga ur bröstet, eller tränga in. Jag pendlar mellan den läskiga tomheten och det jobbiga som stretar emot på insidan. Här experimenterar jag med tunn svart crepetråd (jag söker efter en organisk känsla, liknande ådror). Tråden är målad i kopparoxid, jag hoppas att den ska sprida en turkosaktig färg när de möter sur vätska.

Idén och tankens väg

Arbetet började med frågor och ett stort sug efter kunskap; hur fungerar människans bortträngande av en upplevelse och människans försvarsmekanismer? Därför gav jag mig på jakt efter böcker, för att bygga upp en grund att utgå från men också för att veta tillräckligt för att få igång egna tankar och funderingar. Jag hittade tre böcker, främst kurslitteratur för sjuksköterskor men också för psykologi, de fick följa mig under arbetets gång. Informationen i böckerna kom från fler än ett område för att ge olika infallsvinklar. Jag började läsa i kurslitteraturen för sjuksköterskor. Mycket handlar om lidande och psykoser, stadier som kan väcka våra försvarsreflexer, men det handlar också om oss som människor.

- Människan

I boken *Vårdande som lindrar lidande* hittar jag ord på saker jag har gått och funderat på länge. De ger ord på vad en människa är och delar upp oss i kropp, själ och ande.

”att människan betraktas som en enhet bestående av kropp, själ och ande innebär att vårdhandlingar som riktas mot patientens kropp samtidigt inverkar på patientens själsliga och andliga hälsa och tvärtom. Lidande på ett område ger utslag och sprider sig på alla tre plan.”₁

De beskriver också vad de här enheterna har för egenskaper.

Kropp. Kontakt genom sinnen, känsel, syn, lukt och smak osv.

Själ. Själligt lever vi genom en upplevelsevärld av känslor, tankar, viljor. Själen utvecklar vår personlighet och individualitet. Som en spegling av människans djupare skikt- det existentiella och andliga. Själen syns i vår personlighet, känslor och reaktioner. I själen är människan längtande, sökande och upplevande.

Ande. Kunskaper och förmågor som man får av erfarenheter och upplevelser från världen. Andligt i människan, det vi håller för den sanna sanningen och verkliga verkligheten. Det vi känner i djupet, begär för utveckling (i livsförståelse) och sammanhang. Konst och kultur är en strävan efter att i grund och botten förstå sig själv.

Kroppen med sinnena gör det möjligt att i själen känna, tänka, vilja och reagera med världen, medan anden leder vidare till kunskap, mognad och erfarenhet. Kroppen, och vårt medvetande sitter ihop på grund av att allt hänger ihop och är ett samspel, motspel i ständig påverkan av varandra, ett eget väsen.₂

Jag tänker att vi också upplever saker med hela oss. Som konst kanske upplevs av kroppen först, speciellt om det är rumsligt, sedan känner vi, undrar och funderar (med själen) och slutligen gör vi en slutsats och går därifrån med en egen tolkning och upplevelse inuti, vår sanning (anden). Alltså borde en försvarsmekanism kunna ge utslag på alla enheter i oss.

- Lidande

Ganska snabbt dyker ordet Lidande upp. Jag läser i samma bok om dess betydelse. Idag ger ordet en stark reaktion och det förknippas med katastrof, krig m.m. Förr hade vi ett mer avslappnat förhållningssätt till lidande som ord. Det tillhörde vardagen och var naturligt, ett långsamt, lugnt lidande. Rädslan vi har för att använda ordet och berätta, erkänna att man är i psykisk ohälsa, riskerar att väcka så mycket oro att man mår ännu sämre. Samtidigt mår vi bättre av att få berätta om vårt lidande.

”instängda sår av avstängt lidande kan ge människor en gnagande oro eller en allmänt livspåverkande känsla av meningslöshet och hopplöshet”.³

” En viktig aspekt för/... /lindrade av lidandet är att öppna ögonen för allt det lidande som av olika själ är blockerat, gömt, avstängt och oåtkomligt för lindring och utveckling. Ibland kan det räcka med att byta perspektiv på invanda föreställningar för att lindra lidandet.”⁴

”den dolda konflikten binder psykisk energi och ger sig till känna via symtom.”

Det här får mig att undra, är det verkligen bra att väcka något som kroppen själv, i vårt undermedvetna valt bort, gömt för att det är för svårt för oss att hantera. Vad blir då kontentan om man sedan går till en psykolog/terapeut för att förstå och väcka dessa händelser till liv igen. Ska vi inte lita på att vår instinkt och att vårt ”urjag” vet vad som är bäst? Men kanske går det att ”öppna” lite i taget och kanske behövs det, om försvarsmekanismen har gått överstyr och gjort oss till en lätt förvrängning av oss själva.

- Anna Freud

Jag undrade om det fanns fler sorters omedvetna försvar, mer än att förtränga händelser. Svaret på frågan kom när jag upptäckte Anna Freud. Det står i NE att Anna Freud (1895-1982) var en österrikisk-brittisk psykoanalytiker, dotter till Sigmund Freud.

*”Anna Freud var en av förgrundsgestalterna inom den psykoanalytiska rörelsen, med teoretiska bidrag inom jagpsykologin, t.ex. Das Ich und die Abwehrmechanismen (1936; ‘Jaget och dess försvarsmekanismer’)”*⁵

Det var ju precis det jag sökte efter så jag kollade upp dem, Anna Freuds Systematisering av försvars mekanismer (sammanställt från NE).

Isolering: försvar mot ångest som innebär att en hotfull föreställning hanteras genom att hållas åtskild från sina känslomässiga effekter. I psykoterapi undviker dessa allt emotionellt engagemang och blir därför svårbehandlade.

Introjektion : försvar mot ångest som förbinds med hot utifrån. Detta hot inlemmas i individens egen inre värld där det kan upphävas eller på annat sätt oskadliggöras. Introjektion förutsätter en återkoppling till barnets oförmåga att skilja mellan ett verkligt objekt och ett föreställt.

Förskjutning: enligt psykoanalytisk teori en känslomässig laddnings flyttning från en ursprunglig föreställning till en annan. Förskjutning inträffar bl.a. då man drömmer.

Intellektualisering: motstånd och en försvarsmekanism. Försök att kontrollera och behärska konflikter genom att med hjälp av intellektet men på bekostnad av känslan distansera sig. Begreppet, som kan avse såväl normala som patologiska processer.

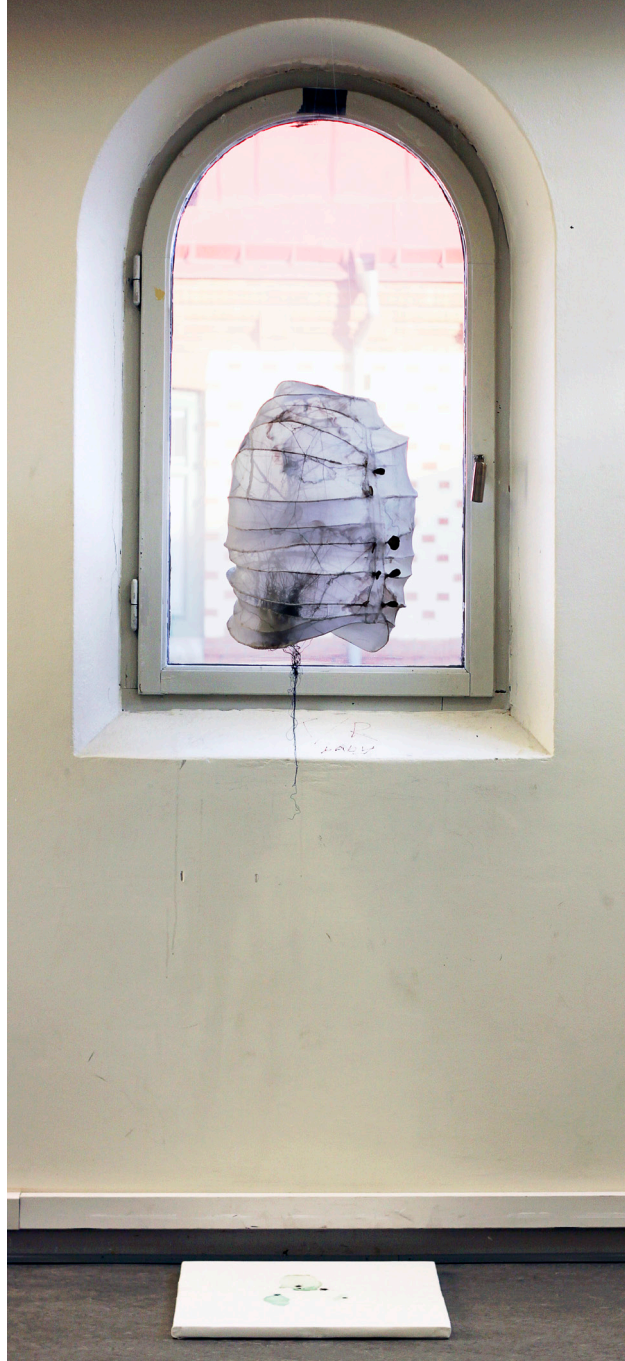
Det var dags att gå vidare och hitta min egen tolkning på det jag hade läst. Anna Freuds systematisering av försvarsmekanismer var en skön avgränsning men den placerades i mitt bakhuvud. Då kunde jag titta tillbaka till det under arbetets gång för att se sammanhang och inte tappa bort mig. Jag behövde veta att de fanns och de breddade min syn på försvarsreflexen men jag ville inte avbilda dem ordagrant.

Helheten, Presentationen

I tankarna på presentationen av skulpturerna, ska de visas upp som forskningsresultat eller som subjektiva skulpturala tolkningar.

Jag tycker det intressant med det jag har läst om människans försvarsmekanismer (T.ex. Anna Freud) och att någon har bestämt att det är så här, tydliga påståenden och uttalanden om vårt medvetande, på saker i vårt inre som är personligt och subjektivt. För mig blir det en spännande krock, då jag har svårt att tro på att det går att kategorisera så där. Kan man verkligen ge det ord och säga det på ett sätt som gör det allmängiltigt? Jag tänker på obduktion och det logiska vetenskapliga, i kontrast till det svårgreppbara i vårt omedvetna. När blir en tolkning fakta? Jag funderade på att försöka använda den kontrasten i presentationen genom att låta skulpturerna få sprida fläckar på bordet/podiet, som tagna ur en kropp. Men när jag hade provat att placera dem bredvid varandra på bordet med den vita duken, funkade det inte så bra. De behövde sin egen plats, eftersom tolkningarna skiljer sig ganska mycket åt i uttrycket. Däremot tyckte jag om fläcken som blir när skulpturen "sipprar ur", läckaget. Jag tänker på något som är i rörelse, lever eller skamligt sprider en fläck, en fläck som inte går att ta bort. Levande organism i sin förgänglighet.

Reflektion, Resultat

Arbetsperioden

Eftersom mitt projekt startade helt från början har skissprocessen fått ta stor plats. Jag drar mig för att göra val och skala av fastän jag vet hur viktigt det är, det är ibland riktigt jobbigt. Min process har velat mycket och jag har tillåtit mig att arbeta undersökande och ge den spelrum. För att förstå den och reflektera över vad som hänt har jag fört veckosummering utöver min loggbok. Det har varit jättebra och fungerat som bollplank men framför allt gett mig lugn. Mycket har hänt och det har känts bra att sammanföra materialundersökningen med min tankegång, den utvecklingen känns viktig och kommer följa med mig. När arbetet gick långsammare och skisser fick leda till beslut hann tankarna med och jag kände mig närvarande i utvecklingen. Jag har också blivit påmind om hur mycket jag tycker om när något händer utan mig, som rosten och ärgen. Jag börjar förstå hur det fungerar men jag kan inte kontrollera det helt, det lämnar mig nyfiken till dagen efter. Men det är viktigt att det också för arbetet framåt och inte bara tillfredställer min upptäckarglädje.

Tiden

Jag har lyckats hålla oron borta den mesta av tiden och det har gjort det till en njutning att få dyka in och ägna mig helt åt ett projekt. Jag har också tvingats att ta beslut och sett det öppna nya vägar. Men att göra beslut och förstå "tid" är mitt största motstånd och det känns i hela kroppen. Men när besluten väl är tagna har jag upplevt ett stort arbetssug och det har känts meningsfullt och roligt att arbeta mot mitt mål. Mina beslut har också lämnat många tankar som jag vill utveckla någon gång i framtiden. I efterhand kan jag önska att jag skulle gjort stora val tidigare för att ha mer tid att arbeta igenom presentationen, helheten och dess plats i rummet. Jag skulle vilja ha utrymme att landa och förbereda mig väl för att öppna upp och presentera något som har varit mitt under så lång tid. Då kan jag bli orolig att jag har glömt att det ska förmedla, väcka något.

Mitt Mål

Jag vill ge en tolkning av människans försvarsförmåga att gömma undan eller förtränga upplevelser. Öppna upp för tankar kring det vi kan och inte kan styra över i oss själva. Jag ser det som en rumslig skulptural installation.

Jag minns att när jag skrev det visste jag inte hur jag skulle börja och vart det skulle leda. Under arbetet har jag funderat på om det är viktigt att tanken syns eller om det är en utgångspunkt? Därför har det varit viktigt att läsa på om förträngande och försvarsmekanismer under projektet, för att förstå vad de är för mig. Efter att ha läst kunde jag tydligare hitta mina egna åsikter och tänka fritt. I början var det en viktig utgångspunkt men ju mer jag dök in i projektet rycktes jag med av processen och tillät mig att släppa in andra tankar. Vad händer när försvarsmekanismerna går överstyr, när vi tappar verklighetsuppfattning och de blir bidragande till att vi börjar förlora oss själva? Tolkingen jag har gjort är en blandning av min syn på det och tankar kring det jag har läst.

Resultatet

Arbetet har gett mig mycket och jag kan känna det när jag ser på skulpturerna, däremot är de olika tydliga och deras uttryck skiljer sig ganska mycket. T.ex. den första (skulptur 1) är den jag tycker tydligast förmedlar en förträngd upplevelse. Medans skulptur 2 blev väldigt annorlunda mot vad jag hade tänkt. I skapande av den hade jag läst vidare om människan i psykiskt lidande, jag tror det bidrog för nu när jag ser den får jag tankar om våra olika dimensioner och vad som händer när de är i obalans. Samtidig blev rummen i skulpturen ljusare och mer öppna (istället för dolda). Det här fick mig att stanna upp och titta, vad händer? På sätt och vis blir den mer intressant för mig då, jag kan läsa saker jag inte förväntade mig men jag kan tänka mig att den blir otydligare för en betraktare.

Det är svårt att säga om jag lyckas förmedla tankar kring förträngda minnen och jag är inte heller säker på om det är det viktigaste. Där tror jag min titel kan hjälpa till att leda tankar men mest vill jag att det ska väcka något i betraktaren. Kanske tankar på vad som finns inuti, kika in i rummen, känna vinklar och vrår. Mötet med något skadligt.

I skulpturerna läser jag in utsattheten som hör samman med försvarsreflexerna, sårbarheten i oss människor. Jag tycker också rosten och ärgen fungerade bra och tillför något. Frågorna som jag skrev i början har varit bra att ha, under arbetets gång har de kunnat gro och tillslut fått svar.

Tankar

Jag funderar på oss som människor, att vi alla är olika men ändå snarlika. I loggboken har jag skrivit *"är försvarsmekanismerna ett sätt att konservera minnen?"* Det är intressant hur tankarna under skapandet vrids och vänds tills jag inte vet om det säger något exakt eller det rakt motsatta. Ibland känner jag att jag gör det så svårt för mig själv, kastar mig in i svåra frågor och släpper processer som når resultat för fort men det är det jag tycker är så spännande. Att få öppna nytt, lära mig mer och upptäcka samtidigt som jag förstår saker om mig själv.

Källförteckning

Fotnoter

1. *Vårdande som lindrar lidande*, S. 20, kap. "Helhetssynen på människan i vården".
2. *Vårdande som lindrar lidande*, S. 22, 23, 24, kap. "Människans yttre och inre", "Själslig hälsa", "Andlig hälsa".
3. *Vårdande som lindrar lidande*, S. 28, kap. "Att undvika eller möta lidande".
4. *Vårdande som lindrar lidande*, S.29, kap. "Att undvika eller möta lidande".
5. Webbadress: AnnaFreud.<http://www.ne.se/lang/anna-freud>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-03.
6. Se under rubriken Webbadress på S.32 i rapporten.

Litteratur

- Arman Rehnfeldt, Maria & Rehnfeldt, Arne (2006). *Vårdande som lindrar lidande: etik i vårdandet*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Hwang, Philip (red.) (2005). *Vår tids psykologi*. Stockholm: Natur och kultur.
- Wiklund Gustin, Lena (red.) (2010). *Vårdande vid psykisk ohälsa: på avancerad nivå*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Radio

Filosofiska rummet i P1, Psykiatrins historia. Medverkande Johannisson Karin, Sandberg Peter, Uddenberg Nils. Sändes söndag 18 mars 2012, 17.03 i Sveriges Radio P1.

Webbkällor

Anna Freud. <http://www.ne.se/lang/anna-freud>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-03.

förskjutning. <http://www.ne.se/lang/förskjutning>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-12.

intellektualisering. <http://www.ne.se/intellektualisering>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-12.

introjektion. <http://www.ne.se/introjektion>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-12.

isolering. <http://www.ne.se/lang/isolering/213945>, Nationalencyklopedin, hämtad 2012-04-12.